

PRAGMATYKA OCENIANIA

Opracowanie: Małopolska Kurator Oświaty dr Gabriela Olszowska (wrzesień 2026 r.)

NIEPRAWIDŁOŚCI:

1) w zakresie opracowania wymagań edukacyjnych:

- Brak wymagań edukacyjnych,
- Zamiast wymagań edukacyjnych – plany wynikowe, kryteria oceniania, PSO, WSO, dowolne zasady przyjęte przez nauczyciela,
- Wymagania wadliwe – nie są „edukacyjne” i „niezbędne”, nie odnoszą się do wiadomości i umiejętności, nie wynikają z podstawy programowej i programu nauczania,
- Sformułowanie ogólnych wymagań edukacyjnych w statucie,
- Ustalanie ocen bieżących z prac pisemnych wyłącznie na podstawie liczby lub odsetka uzyskanych punktów,
- Uzasadnianie ocen bez odwoływania się do wymagań,
- Brak wymagań edukacyjnych w klasach I-III szkoły podstawowej, (wiadomości i umiejętności oczekiwanych od ucznia na koniec odpowiednio klasy I i II),
- Niezrozumienie lub nieznajomość zasad oceniania wewnątrzszkolnego, np. definicji oceniania,
- Wadliwe rozpatrywanie przez dyrektorów spraw z zakresu oceniania (brak odniesienia do przepisów prawa - definicji, wymagań, celów oceniania itp.),
- Brak skutecznego nadzoru pedagogicznego nad przestrzeganiem przez nauczycieli zasad oceniania wewnątrzszkolnego,
- Brak realnego, zindywidualizowanego i skutecznego wspomagania nauczycieli w procesie oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów w ramach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który nie ogranicza się tylko do przyswojenia treści programowych i wykazania określonymi w programie umiejętnościami, wykazuje się aktywnością na terenie szkoły oraz poza nią, chętnie podejmuje się zadań dodatkowych. Postawa ucznia jest wybitnie twórcza,
- Opanowane umiejętności potrafi wykorzystać w życiu publicznym,
- Uczeń opanował zdecydowaną większość treści programowych oraz posiada niezbędne umiejętności,
- Uczeń posiada wiedzę epizodyczną, wskutek czego ma trudności z opisem przyczynowo-skutkowym,
- Potrafi, korzystając z pomocy nauczyciela (...),
- Rozwiązuje typowe zadania o średnim stopniu trudności przy pomocy nauczyciela,
- Ucznia cechuje duży stopień samodzielności i aktywności w pracy na lekcji i na zajęciach pozalekcyjnych. Wykazuje się aktywnością na forum klasy, szkoły i poza nią,
- Postawa ucznia jest zazwyczaj odtwórcza, ale sporadycznie wykazuje się aktywnością,
- Wykazuje postawę współpracy,
- Osiąga sukcesy w konkursach, przeglądach, festiwalach artystycznych lub posiada inne porównywalne osiągnięcia,
- Zna najważniejsze zasady, wzory i definicje,
- Uczeń w ograniczonym zakresie opanował podstawowe wiadomości i umiejętności, a braki nie przekreślają możliwości uzyskania podstawowej wiedzy w ciągu dalszej nauki,

- Opanował wiadomości i umiejętności w zakresie pozwalającym na rozumienie większości relacji pomiędzy elementami wiedzy z przedmiotu,
- Uczeń opanował treści wykraczające poza program,
- Rozumie polecenia nauczyciela, choć w niepełnym stopniu,
- Wykazuje się znajomością lektury obowiązkowej,

2) w zakresie zasad oceniania:

- Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna uwzględnia systematyczność pracy, sumienne wypełnianie obowiązków na miarę możliwości ucznia w ciągu całego semestru,
- Ocenę: semestralną i roczną są wystawiane na podstawie ocen cząstkowych z odpowiednimi wagami. Ocena semestralna bezpośrednio wynika ze średniej ważonej ocen cząstkowych. Semestralna i roczna ocena klasyfikacyjna jest średnią ważoną,
- Nauczyciel wg zasad dotyczących wystawiania oceny semestralnej, w terminie ustalonym przez dyrektora wystawia ocenę za II semestr nauki, a następnie biorąc pod uwagę oceny semestralne z I i II semestru wystawia ocenę końcoworoczną. W przypadku gdy oceny na I i II semestr różnią się od siebie o jeden stopień, oceną końcoworoczną jest ocena z II semestru. W przypadku gdy oceny na I i II semestr różnią się o dwa stopnie, oceną końcoworoczną jest średnia wyciągnięta z tych ocen,
- Nauczyciel może nagrodzić plusem lub oceną: prawidłowe rozwiązanie trudniejszego zadania na tablicy, błyskotliwą i nieszablonową metodę rozwiązania problemu, pracę w grupie, przygotowanie referatu, aktywny udział w lekcji,
- Pięć plusów to ocena bardzo dobra, waga oceny: 1,
- Udział w lekcji, która często ma formę dyskusji, jest premiowany systemem „plusów” - trzy plusy to ocena bardzo dobra,
- Ocenom cząstkowym przypisana jest waga 1, 2 lub 3 (np. ocena o wadze 2 jest dwa razy ważniejsza od oceny o wadze 1),
- Wagi form sprawdzania osiągnięć uczniów: praca klasowa – 4, poprawa pracy klasowej – 3, kartkówka zapowiedziana – 3, poprawa kartkówki zapowiedzianej – 2, kartkówka niezapowiedziana – 2, odpowiedź ustna – 2, praca domowa – 1, aktywność – 1,
- Do obliczenia średniej ważonej „plus” podnosi ocenę o 0,33, „minus” obniża ocenę o 0,33. Aby ocena mogła być zaokrąglona w górę, wartość średniej ważonej po przecinku musi być równa co najmniej 5,

3) w zakresie zasad oceniania zachowania:

- Brak kryteriów oceniania zachowania - przemyślanych, spójnych z koncepcją wychowawczą szkoły,
- Kryteria oceniania zachowania są wadliwe – nie uwzględniają definicji, nie są zgodne z obszarami podlegającymi ocenie, nie odnoszą się do obowiązków ucznia określonych w statucie,
- Punktowe kryteria oceniania zachowania; algorytmy i wzory służące do ustalania ocen zachowania,
- Ocena zachowania nie jest wykorzystywana jako środek wychowawczy,
- Brak systemu bieżącego oceniania zachowania uczniów,
- Ustalanie klasyfikacyjnych ocen zachowania ucznia „na tle klasy”,

4) w zakresie informowania uczniów i rodziców na początku roku szkolnego:

- Brak ustalonych sposobów przekazywania uczniom i rodzicom informacji przewidzianych prawem,
- Brak dowodów, że informacje przewidziane prawem zostały skutecznie przekazane uczniom i rodzicom,

- Nieprzekazanie uczniowi i jego rodzicom informacji przewidzianych prawem w przypadku dostosowania wymagań i sposobów sprawdzania osiągnięć do potrzeb danego ucznia,
- Przerzucanie na uczniów i rodziców zadania zapoznania się z wymaganiami, poprzez wskazanie miejsca, gdzie są dostępne, np. w bibliotece szkolnej,
- Odnotowanie tematyki spotkania wychowawcy z rodzicami „zapoznanie rodziców z wymaganiami edukacyjnymi”, choć wychowawca nie ma ani obowiązku, ani możliwości, by to zadanie wykonać,
- Brak możliwości dostosowania wymagań lub sposobów sprawdzania osiągnięć do potrzeb danego ucznia w przypadku, gdy nauczyciel nie sformułował wymagań i sposobów sprawdzania osiągnięć dla wszystkich uczniów oddziału,
- Dostosowanie wymagań nie jest formą pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej w toku bieżącej pracy z uczniem, ustaloną przez nauczycieli i specjalistów w sposób określony w przepisach w sprawie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych i jego rodzice nie uzyskali informacji o wymaganiach i sposobach sprawdzania osiągnięć dostosowanych indywidualnie do potrzeb i możliwości tego ucznia,
- Przy ustalaniu klasyfikacyjnych ocen zachowania ucznia nie uwzględnia się wpływu stwierdzonych zaburzeń na jego zachowanie,

5) w zakresie informowania uczniów i rodziców o ocenach śródrocznych i rocznych:

- Informowanie o przewidywanych śródrocznych ocenach klasyfikacyjnych,
- Informowanie jedynie o przewidywanych niedostatecznych rocznych ocenach klasyfikacyjnych,
- W klasach I-III szkoły podstawowej: nieprzekazywanie rodzicom informacji o przewidywanych opisowych rocznych ocenach klasyfikacyjnych,
- Przewidywane roczne oceny klasyfikacyjne nie są utrwalone w dokumentacji przebiegu nauczania – nie można ustalić, o jakiej ocenie przewidywanej poinformowano ucznia i jego rodziców,
- Przewidywane roczne oceny klasyfikacyjne są niejednoznaczne, np. 2/3. Uniemożliwia to uczniowi ubieganie się o otrzymanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana,
- Ustalenie rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych niższej niż przewidywana.
- Ustalenie rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania niższej niż przewidywana – bez stosownego postanowienia statutu.
- Naruszanie zasady, że roczną ocenę klasyfikacyjną z zajęć edukacyjnych ustala nauczyciel, a roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania – wychowawca oddziału:
 - wpływanie przez dyrektora na oceny klasyfikacyjne ucznia;
 - wpływanie rady pedagogicznej na oceny klasyfikacyjne ucznia;
 - przeprowadzanie „egzaminu sprawdzającego” (lub innej formy egzaminu) z materiału nauczania w danym roku szkolnym dla ucznia, który ubiega się o ustalenie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana.